

En Oldtids Gravplads paa Karlslunde Strand.

Ved Lærer V. Mortensen.

Indenfor Kystlinien af Køgebugtens nordlige Del hæver sig en lav Klit, der bærer Navnet „Jernen“; den er i en fjern Fortid dannet af Havet og er et naturligt Værn mod dette for de lavere Enge og Moser, der ligger indenfor. I Karlslunde Sogn er denne Strandvold indtil 6 m høj og er overvokset med kort Græs; længere mod Syd er megen Lyng; flere Steder har man i vor Tid beplantet Lavringer med Skovtræer, der gennemgaaende gror ganske godt. I ældre Tid, før Landevejen til Køge blev anlagt (i Slutningen af 18de Aarh.), gik Færdselen mellem Køge og Hovedstaden sædvanlig hen over Jernen; tungt og langsomt arbejdede de vejfarende sig frem ad de dybe, sandede Spor; Havet bruste, og Strandfuglene sendte deres klagende, vemodige Skrig hen over disse afsides Veje, hvor man ikke holdt af at være alene, naar Mørket faldt paa.

Tiderne svandt, Færdselen gik nu ad den brede Vej oppe i Landet nærmere Landsbyerne. Hjulsporene der ude ved Stranden dækkedes mange Steder efterhaanden med Lyng og Græs; men Jernen gemte paa Minderne fra gamle Dage; og mere end det: Dybere nede end Hjulspor og Plov kunde naa, gemte Jernen paa synlige Minder om Slægter, der hørte denne Egn til for henved to

Tusinde Aar siden; men det blev først vor Tid givet at løfte Sløret for disse Oldtidsminder.

Da der i 1913 blev begyndt paa Bygningen af „Mosedefortet“ (der ligger i Karlslunde Sogn) lidt Nord for Klintegaarden, blev der lagt et Tipvognsspor Vest om denne Gaard til et Punkt paa Jernen, ca. 200 m Syd for Gaarden, hvor der skulde tages Materiale til de store Cementstøbninger paa Fortet. Her skete det saa i Foraaret 1913, at Arbejderne fandt forskellige Skeletter af Mennesker, i nogle Tilfælde i Forbindelse med Lerkarskaar. Der blev gjort Indberetning til Nationalmuseet, og i Løbet af Sommer og Efteraar skete en Række Fund, der tilsammen giver et mærkeligt Bidrag til Belysning af en fjern Tidsperiode. Skeletterne laa alle ca. 1 m under Overfladen, i Retning omtr. NØ—SV, og mange laa i bøjede Stillinger. Det blev da fastslaaet, at man her havde for sig en Oldtids Gravplads, og den blev senere bestemt til at være fra det andet Aarhundrede efter Kristus.

Paa det Kort, Museet har tegnet over Pladsen, er indtegnet 67 Grave, der ligger i en Kile med Spidsen mod Syd, 80 m lang, 35 m bred. En Del Grave gik tabt for Undersøgelse, saa det kan antages, at der har været mindst 100 Skeletter, og Pladsen er næppe heller fuldstændig udtømt. Af Gravgoods fandtes kun lidt; de her begravede har tilhørt, hvad vi vilde kalde den jævne Befolkning. Der blev fundet et Par Jernknive og en smuk Berlok af Guld (et Hængesmykke); den er af smukt Filigranarbejde. Ved nogle Skeletter stod en Lerskaal (Madskaal), ligesom der nogle Gange fandtes Knokler af Lam, „Offerlam“, som de døde har faaet med i Graven; ved flere Skeletter laa Halvparten af Lammet i Hovedenden, Halvdelen i Fodenden. Kun undtagelsesvis fandtes Stenleje eller dækkende Stentæppe. Men selv om Fundet af Oldsager saaledes kun er ringe, er Gravpladsen af særlig Betydning. Pladsen har været benyttet i den „romerske Jernalder“, saaledes kaldet, fordi mange romerske Fabrikvarer da fandt Vej her op og efterlignedes; den fundne Guldberlok er en saadan

Efterligning af et romersk Smykke. Der findes fra denne Periode et Antal meget rigt udstyrede Grave, fremdragne enkeltvis eller faa sammen, især paa Øerne. Det kan siges, at disse Grave repræsenterer de højeste, besiddende Stænder. Gravpladsen ved Klintegaard er langt den største hidtil kendte Gravplads fra Perioden. Trods al Simpelhed viser den dog de samme Hovedtræk som de rige Grave, men i afkortet, formindsket Skikkelse. Dette har sin særlige Interesse saaledes at se Folkets Skikke, som de udtrykker sig paa Gravpladsen.

Af de fundne Skeletter er 53 videnskabelig undersøgt. 21 var af Mænd, 24 af Kvinder, 8 af Børn under 18 Aar. Mændene har været høje, elegant byggede, noget spinkle. 14 af dem har været 172 cm høje (66 Tm.); de højeste var 183 cm (70 Tm.), de mindste 164 cm (62 $\frac{1}{2}$ Tm.). Gennemsnitshøjden er saaledes lidt over vor Tids, som er 169 cm (64 $\frac{1}{2}$ Tm.). Musklerne paa Armene har været stærkt udviklede. Kvinderne var ogsaa velvoksne, 158 cm (60 $\frac{1}{2}$ Tm.) i Gennemsnit; det er det samme som i vor Tid. Deres stærkt udviklede Armmuskler og øvre Benmuskler viser, at de har udført meget legemligt Arbejde. Hovederne var baade hos Kvinder og Mænd smukt og fint byggede.

Alderen for alle disse gamle Karlslundefolk kan bestemmes temmelig nøje. 11 var mellem 20 og 30 Aar, 8 mellem 30 og 40, 9 mellem 40 og 50, 6 mellem 50 og 60, ingen derover. 1 Barn var 1 Aar, 1 var 4 Aar, 1 mellem 7 og 8 Aar, 2 mellem 12 og 14 Aar, og 2 var 17 Aar. Den gennemsnitlige Levealder er en Del lavere end i vore Dage, især for Kvinderne.

Aarsagen til deres Død kan som Regel ikke ses; derimod kan mange Sygdomme paavises. De brudte Knokler, der er fundet, har været sat godt sammen, aabenbart af kyndige Folk. En Kvinde har haft Engelsk Syge, en Kvinde paa 50—60 Aar har haft en hæftig Hoftebetændelse, saa hun i lang Tid ikke har kunnet gaa. En ældre Mand har haft en lignende Skade i Knæet; en har haft Betæn-

delse i Benmarven, saa Benet er blevet krumbøjet. En Del har haft Leddegigt.

Tænderne har været forholdsvis gode; af 41 har kun 11 haft daarlige Tænder.

Ovenstaaende Oplysninger refererer sig til to Foredrag, som D'hr. Inspektør H. Kjær og Professor H. Nielsen holdt ved Karlslunde Strand 23. Juni 1914.
